

TÜSİAD MALİYET BAZLI REKABET GÜCÜ ENDEKSİ

2025 3. ÇEYREK

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi (TÜSİAD-RGE), 2025 yılının ikinci çeyreğindeki yükselişin ardından üçüncü çeyrekte de bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 1,5 yükselerek 90,1 değerini almıştır.

Yılın üçüncü çeyreğinde TÜSİAD-RGE bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 1,5 oranında yükselmiştir. Bu yükselişte, rakip ülkelere ABD doları bazındaki maliyet artışları etkili olmuştur. Bu dönemde yurt içi maliyetler ılımlı seyrini sürdürmüş; belirgin olarak yükselen enerji maliyetleri dışındaki maliyet kalemlerinin artışı rakip ülkelerin altında gerçekleşmiştir. İşgücü verimliliği rakip ülkelerin üzerinde seyretmiş olsa da firmaların rekabet gücü üzerinde belirgin bir etkide bulunmamıştır.

Son iki çeyrekte TÜSİAD-RGE'de gözlenen yükselişler ihracatçı firmaların maliyet bazlı rekabet gücünde sınırlı da olsa bir iyileşmeye işaret etmiştir.

TÜSİAD-RGE (2017=100)

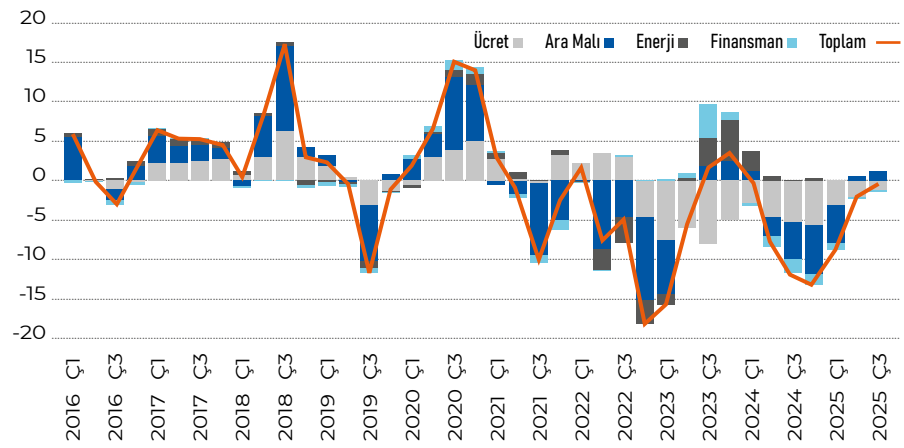

Kaynak: SAHA Analytics

Maliyet bazlı rekabet gücü bir önceki çeyreğe göre
%1,5 artmıştır.

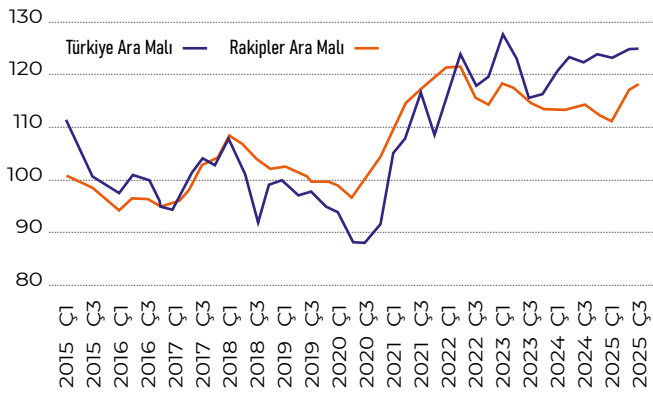
Yıllık bazda TÜSİAD-RGE üçüncü çeyrekte yüzde 0,3 gerilemiştir. Yıl genelinde rakip ülkelere kıyasla işgücü ve finansman maliyetlerinde gözlenen yıllık artışlar bu çeyrekte azalarak da olsa sürmüştür. Bu iki maliyet TÜSİAD-RGE'nin yıllık bazda gerilemesine sırasıyla 0,8 ve 0,1 puan azalış yönünde katkı sağlamıştır. Rakip ülkelere kıyasla olumlu seyrini sürdüren ara maliyeti ise 0,7 puan artış yönünde katkı sağlayarak genel endeksin gerilemesini sınırlamıştır.

TÜSİAD Rekabet Gücü Endeksinde Maliyet Bileşenleri (Yıllık Değişime Katkı, Puan)

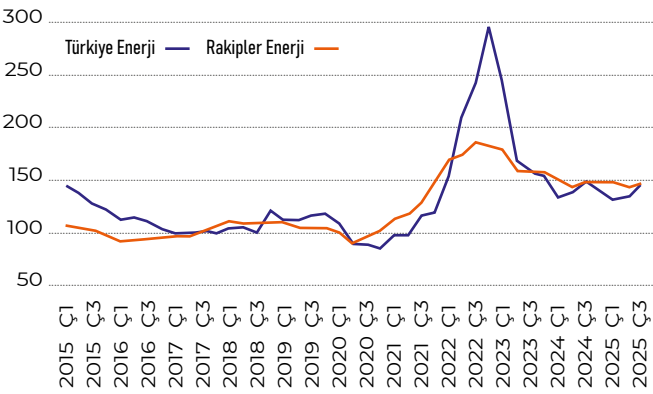
Kaynak: SAHA Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde Ara Malı Maliyeti

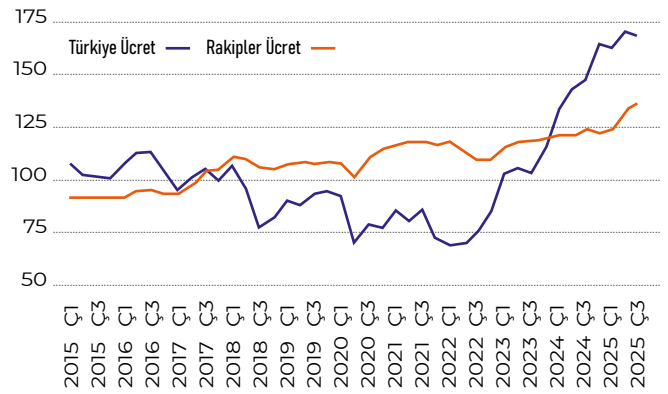
Kaynak: SAHA Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde Enerji Maliyeti

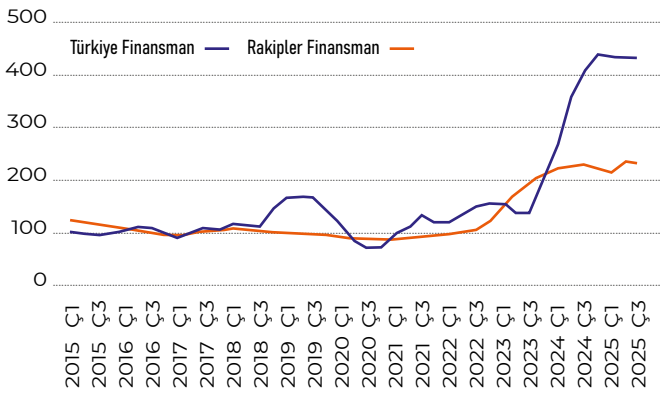
Kaynak: SAHA Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde İş Gücü Maliyeti (Ücret)

Kaynak: SAHA Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde Finansman Maliyeti

Kaynak: SAHA Analytics

MALİYET BİLEŞENLERİ

Ara Malı Maliyeti: Yurt içindeki ara malı maliyeti son 1 yıllık dönemde oldukça durağan bir seyir izlemektedir. Küresel emtia fiyatlarının önemli bir bölümündeki ılımlı eğilim ve fiyat istikrarının tesisine yönelik gelişmelerin de etkisiyle yurt içi ara malı maliyetlerinde son bir yıllık dönemde sınırlı (yüzde 1,7) bir artış gerçekleşmiştir. Buna karşın, rakip ülke maliyetlerinde, özellikle son iki çeyreklik dönemde temelde çapraz kur kaynaklı belirgin bir artış (yüzde 6,2) yaşanması, bu dönemde ihracatçı firmaların göreceli maliyetlerine olumlu yansımıştır.

İş Gücü Maliyeti: ABD doları bazında yurt içi işgücü maliyetleri, son iki çeyrekte rakip ülkelere kıyasla daha olumlu seyretilmektedir. Yılın üçüncü çeyreğinde yurt içi işgücü maliyeti bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,9 azalırken, yurt dışı maliyet ise yüzde 3,1 artmıştır. Rakip ülke maliyetlerinde gözlenen artışlar göreceli maliyet farklarını kısmen azaltmakla birlikte birikimli işgücü maliyeti ihracatçı firmaların toplam maliyeti üzerinde etkili olmaya devam etmiştir.

Enerji Maliyeti: Yılın üçüncü çeyreğinde zayıf küresel talep ham petrol fiyatlarını baskılamaya devam ederken rakip ülke enerji maliyetleri çapraz kur gelişmeleri neticesinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 3,5 yükselmiştir. Bu dönemde enerji fiyatlarında gerçekleşen artışlar neticesinde yurt içi maliyetlerde belirgin bir artış (yüzde 11,6) yaşanması, yıllık bazda rakip ülkelere kıyasla enerji maliyetlerinde sağlanan avantajı ortadan kaldırmıştır.

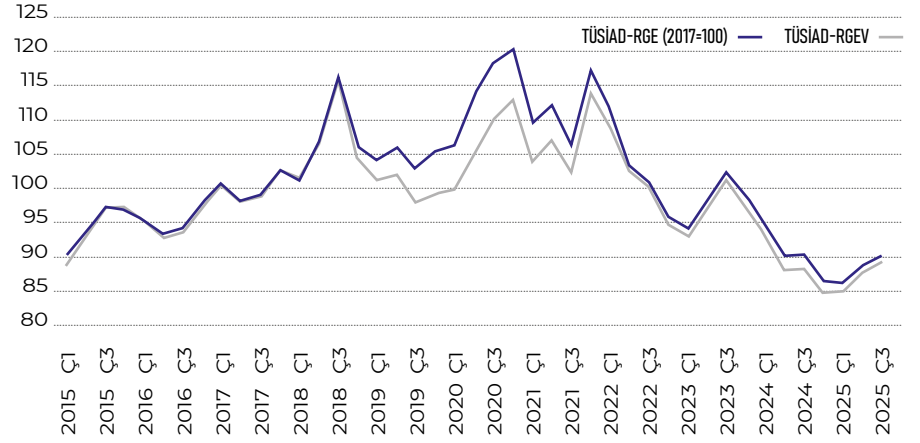
Finansman Maliyeti: Yurt içi finansman maliyetinde üçüncü çeyrekte belirgin bir değişim gözlenmemiş, endeks bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,4 azalmıştır. Rakip ülkelerde ise faiz indirim süreçlerinin üçüncü çeyrekte devam etmesi finansman maliyetlerini geriletmiş (yüzde 0,8), döviz kurlarının ABD dolarına kıyasla değer kazanması finansman maliyetlerindeki (dolar bazında) azalışı sınırlamıştır. Bu gelişmeler sonucunda yıllık bazda finansman maliyetinin TÜSİAD-RGE'yi düşürücü etkisi azalmıştır.

TÜSİAD-RGEV

İşgücü verimliliği gelişmeleri dâhil edilerek hesaplanan verimlilik düzeltilmiş endeks (TÜSİAD-RGEV), TÜSİAD-RGE endeksinin altında seyretmeye devam etmiştir. İşgücü verimliliği bu dönemde rakip ülkelere kıyasla sınırlı bir oranda iyileşmiş olsa da firmaların rekabet gücü üzerinde belirgin bir etkide bulunmamıştır.

TÜSİAD-RGEV

Endeksin artması Türkiye'nin maliyet bazlı rekabet gücü kazanımına, azalması ise rekabet gücü kaybına işaret etmektedir.

Kaynak: SAHA Analytics

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi (TÜSİAD-RGE), ihracatçı imalat sanayi sektörlerinde kullanılan girdi fiyatlarının (maliyetlerinin) zaman içindeki seyrini rakip ülkelerle karşılaştıran bir rekabet gücü endeksidir. Endeksin hesaplanmasında ulusal ve uluslararası kuruluşların sunduğu güncel veri setleri kullanılmaktadır. Endeks; ara mali, işgücü maliyeti (ücret), enerji ve finansman maliyeti olmak üzere dört maliyet bileşeninden oluşmaktadır. Söz konusu üretim maliyetleri her bir ülke için cari ABD doları bazında ölçülmekte ve çeyrek dönemler itibarıyla karşılaştırılmaktadır. Endeksin artması birim üretim maliyetinin rakip ülkelere göre düştüğünü (maliyet bazlı rekabet gücü kazancını), azalması ise birim üretim maliyetinin rakip ülkelere göre yüksel-

diğini (maliyet bazlı rekabet gücü kaybını) göstermektedir. Bu endeks tamamlayıcı olarak, ihracatçı sektörler ve rakip ülkelerdeki işgücü verimliliği gelişmeleri hesaplamalara dâhil edilerek verimlilik düzeltilmiş endeks (TÜSİAD-RGEV) de oluşturulmaktadır. TÜSİAD-RGE ve TÜSİAD-RGEV endeksleri karşılaştırılarak rakip ülkelere kıyasla iş gücü verimliliğinin maliyet gelişmelerini ne yönde etkilediğine dair bilgi sunulmaktadır. TÜSİAD-RGEV endeksinin TÜSİAD-RGE endeksinin daha yüksek oranda artması (azalması) ihracatçı imalat sanayi sektörlerinde işgücü verimliliğinin rakip ülkelere daha yüksek oranda arttığına (azaldığına) ve bunun da maliyet bazlı göreceli rekabeti iyileştirdiğine (zayıflatmış) işaret etmektedir.

HESAPLAMA YÖNTEMİ

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi (TÜSİAD-RGE) Türkiye'nin 10 ihracatçı imalat sanayi sektörü özelinde rakip ülkelere kıyasla üretim maliyetlerindeki (ara malı, enerji, işgücü, finansman) gelişmeleri takip etmek amacıyla oluşturulmuş bir endekstir. Gıda, tekstil-giyim-deri, kimya, plastik ve kauçuk, diğer metalik olmayan mineraller, ana metal, fabrikasyon metal, elektrikli teçhizat, makine imalat ve motorlu kara taşıtları endekste kapsanan sektörlerdir. Rakip ülkeler, Türkiye'nin ihracat yaptığı ana pazarlar dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, incelenen sektörlerin her biri için 15, sektörler genelinde ise 35 rakip ülke belirlenmiş, verisi elde edilebilen 31 ülke endeks hesaplamalarına dâhil edilmiştir.

Rakip ülkeler ve Türkiye için "ara malı, enerji, finansman ve işgücü maliyeti" kalemleri ayrımında maliyet bileşenleri ve ağırlıkları ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından sunulan girdi-çıktı tabloları kullanılarak hesaplanmıştır. Maliyet kalemlerinin hesaplanması amacıyla ilgili ülkelerin üretici fiyat endeksleri, ortalama brüt ücret seviyesi, enerji fiyatı, özel sektör kredi faiz oranı ve döviz kuru verisi derlenmiştir. Derlenen bu veriler ve girdi-çıktı tablolarından hesaplanan ağırlıklar kullanılarak her bir ülke için yerel para cinsinden üretim maliyetleri endeksi oluşturulmuştur. Endekslerin ülkeler arasında karşılaştırılabilir olması için yerel para cinsinden hesaplanan endeks değerleri ilgili ülkeye ait ABD doları kuruna bölünmüştür. Rakip ülkelere ait toplulaştırılmış endeksin Türkiye maliyet endeksinde bölünmesi ile TÜSİAD-RGE endeksi elde edilmiştir. Rakip ülkeler ve Türkiye için hesaplanan işgücü verimliliğinin endekse dâhil edilmesiyle verimlilik düzeltilmiş endekse (TÜSİAD-RGEV) ulaşılmıştır.

Ara malı maliyet endeksinin hesaplanmasında ilgili sektörün üretimde kullanılmak üzere tarım-avcılık-ormancılık, balıkçılık ve su ürünleri, madencilik ve taş ocaklığı (enerji vermeyen ürünler) ile imalat sanayi sektörlerinden aldığı girdilerin fiyatları dikkate alınmaktadır. Enerji maliyet endeksinin hesaplanmasında, sektörlerin madencilik ve taş ocaklığı -enerji veren ürünler (kömür, linyit), kok ve rafine petrol ürünleri ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörlerinden aldığı girdilerin fiyatları kullanılmaktadır. Finansman maliyet endeksinin hesaplanmasında reel sektörün kullandığı ticari kredilerin faiz oranı ve ihtiyaç duyulan finansman miktarı dikkate alınmaktadır. İşgücü maliyet endeksinin hesaplanmasında ise çalışan başına yapılan brüt işgücü ödemeleri göstergesi kullanılmaktadır.

Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 4110 sayılı Yasa ile değişik 5846 sayılı FSEK uyarınca, kullanılmazdan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekil ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralananmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz. Buradaki içerik veya bilgiler ("veriler"), verilerdeki hatalar, yanlışlıklar, ihmallere veya gecikmeler nedeniyle veya bunlarla ilgili olarak, veya buna dayanarak gerçekleştirilen eylemler nedeniyle TÜSİAD'ın herhangi bir yükümlülüğü veya sorumluluğu bulunmamaktadır. TÜSİAD, verilerin kullanılmasından kaynaklanan herhangi bir özel, arazi veya dolaylı kayıptan hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

Bu içerik, SAHA Analytics tarafından hazırlanmaktadır. SAHA Analytics ("İçerik Sağlayıcısı"), herhangi bir içerik'in doğruluğunu, yeterliliğini, eksiksizliğini, güncelliğini ve elde edilebilirliğini garanti etmez ve nedeni ne olursa olsun herhangi bir hata veya eksiklikten (ihmal veya başka bir nedenden kaynaklanan) veya bu içerik'in kullanımından elde edilen sonuçlardan sorumlu değildir. İçerik Sağlayıcısı, İçerik'in herhangi bir şekilde kullanılmasıyla bağlantılı olan herhangi bir zarardan, maliyetten, masraftan, yasal ücretten veya kayıptan (gelir kaybı veya kâr kaybı ve fırsat maliyetleri dahil) hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.